

Adelina Stoenescu

ALFABETUL MICULUI

ARHEOLOG

Arad, 2013

Complexul Muzeal Arad

Colaboratori:

Florin MĂRGINEAN

Victor SAVA

Pascu HUREZAN

Luminița ANDREICA

Adelina Stoenescu

ALFABETUL

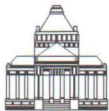
MICULUI

ARHEOLOG

Arad, 2013

Complexul Muzeal Arad

Proiect realizat de Complexul Muzeal Arad și finanțat de Consiliul Județean Arad

Coordonator proiect: *dr. Adelina STOENESCU*

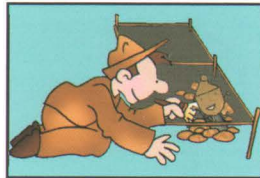
Colaboratori: *dr. Florin MĂRGINEAN, dr. Victor SAVA, Pascu HUREZAN, drd. Luminița ANDREICA*

Profesori coordonatori:

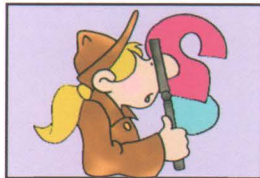
Georgeta GUBIȚĂ, dr. Simona STIGER, Maria HAȘ, Ecaterina GEROLD

Proiect educațional realizat cu sprijinul
clasei a IV-a A, Liceul Teoretic "Gheorghe Lazăr" Pecica
clasei a V-a A, Colegiul Național "Moise Nicoară" Arad
atelierului de ceramică, Palatul Copiilor Arad

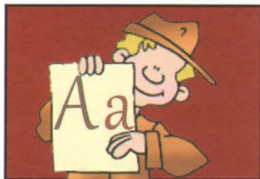
Cuprins

Arheologia în 10 pași / 5

Arheolog junior / 9

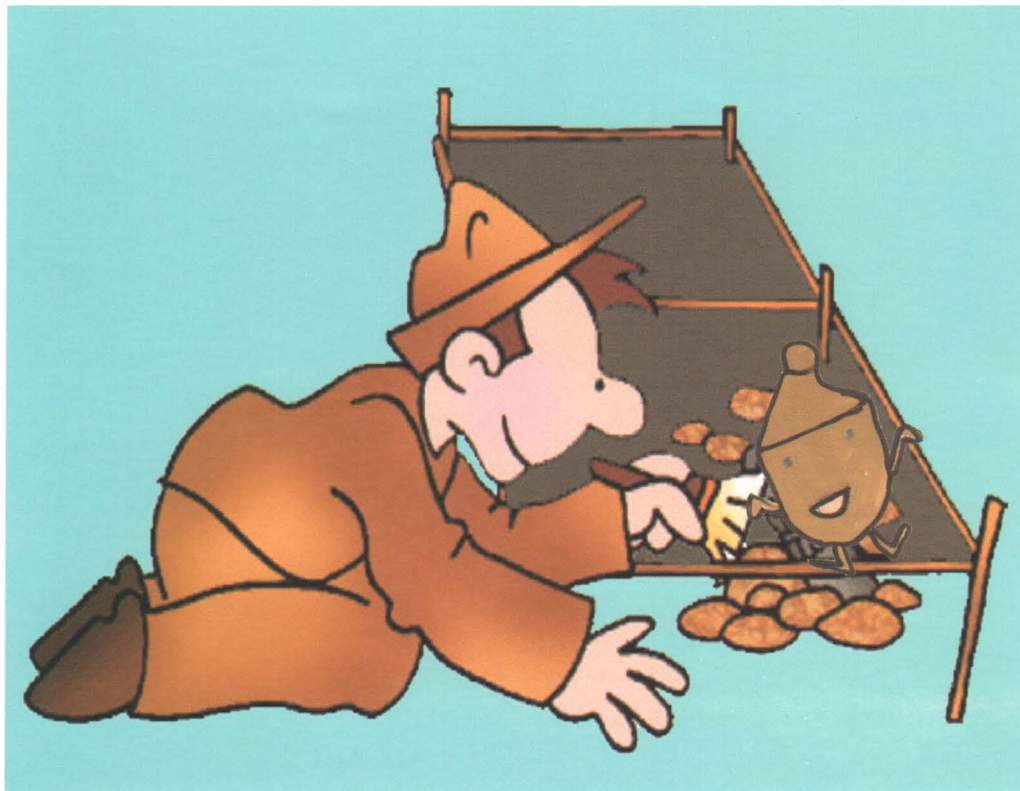
Alfabetul micului arheolog
... de la A la Z / 11

Vitrina cu povești...
din muzeu adunate / 61

Arheologia în

...10 pași

arheolog

periegheză

sit arheologic

artefacte

descoperire fortuită

izvor nescris

05

ARHEOLOGUL este omul de știință, care încearcă să descifreze viața oamenilor din trecut, prin cercetarea urmelor lăsate de aceștia.

ARTEFACTELE sunt obiecte, făcute de om: ceramică, unelte, arme, podoabe. Sunt realizate din diferite materiale: lut, os, piatră, metale, sticlă.

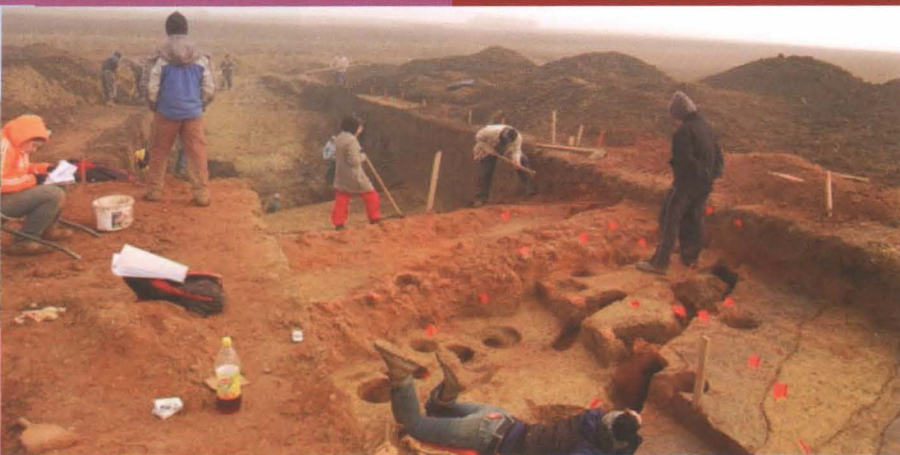

Arheologul trebuie să facă diferența între urmele ființelor vii (plante, animale) și artefacte.

Un "sit" este locul, pe care arheologii doresc să îl cerceteze. Pe un sit arheologii sapă, căutând după urmelor civilizațiilor din trecut. Pe sit se deschide un șantier arheologic.

În județul Arad sunt cercetate de arheologi siturile de la: Tauț, Pecica, Sântana, Săvârșin, Cladova, Frumușeni, Nădlac, Bulci, Pâncota.

Arheologii știu de ce aveau nevoie oamenii pentru a supraviețui în trecut: un loc ușor de apărat, un curs de apă în apropiere.

Arheologii cercetează terenul (periegheză), căutând urmele de locuire ale oamenilor din trecut.

Arheologii folosesc hărți și instrumente de detectare pentru a găsi urmele oamenilor din trecut.

Arheologii cercetează informațiile despre artefactele/rămășițele oamenilor, animalelor și plantelor, descoperite întâmplător pe teren sau în timpul realizării unor construcții.

Uneltele arheologului pe teren sunt: hârleț, lopată, roabă, ruletă, șpaclu, pensulă, sfoară, creion, GPS, busolă, aparat de fotografiat, hârtie milimetrică.

Înainte de a începe săpătura fiecare arheolog trebuie să măsoare și să împartă situl în mai multe pătrate.

Arheologii cercetează fiecare suprafață cu foarte mare grijă. Cercetarea unui sit este o muncă migăloasă, ce se realizează încet și cu multă răbdare.

Un arheolog trebuie să primească autorizația de a săpa un sit!

Obiectele sunt etichetate și duse de pe sit, în depozitul muzeului. Aici sunt pregătite pentru cercetare. Cu ajutorul lor se scrie istoria oamenilor din trecut, se organizează expoziții, evenimente și activități pentru copii.

Munca arheologului necesită o foarte bună pregătire, răbdare și multă atenție pentru fiecare detaliu.

Arheolog

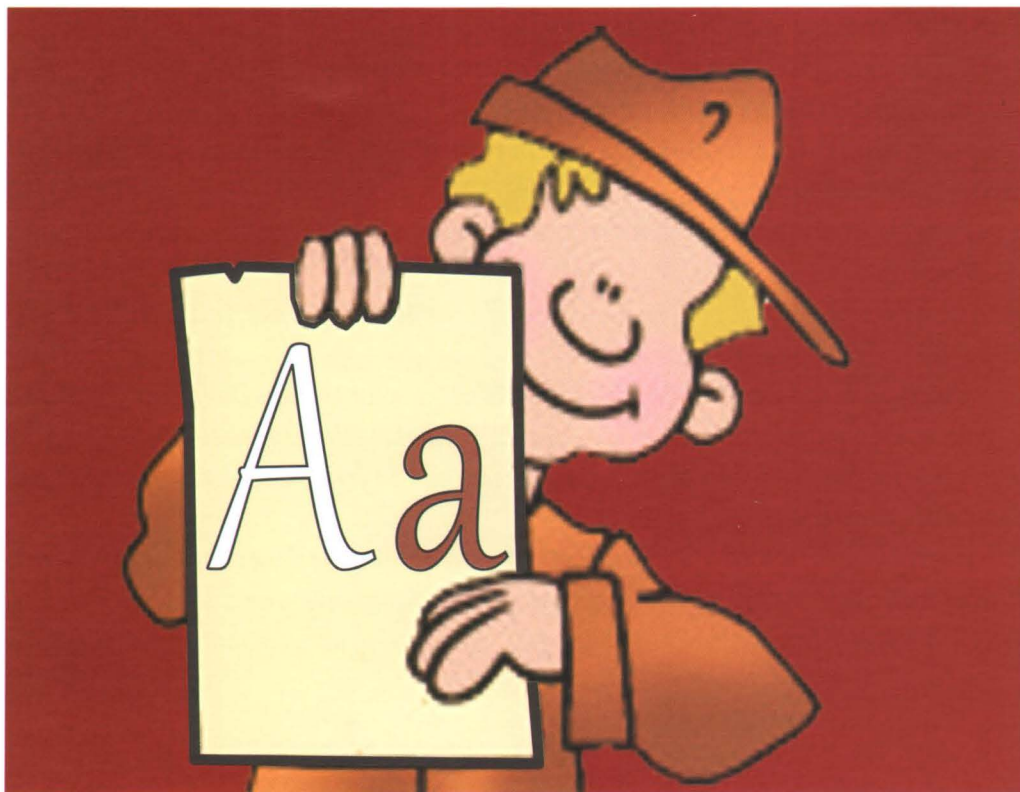
Junior

Alfabetul

Arheologului

... de la A la Z

Trei altare romane stau în muzeu, unul lângă altul.

În timp ce privesc la vizitatori, discută diverse subiecte.

Azi au un subiect interesant: religia.

Cum au fost făcute în secolul al II-lea, în provincia romană Dacia, subiectul este religia romanilor.

Primul altar spune:

- În fața mea s-au închinat romanii zeiței Diana, zeița vânătorii, numită de greci Artemis.

Al doilea spune:

- La mine s-au închinat pentru Venus, zeița cea mai frumoasă dintre toate.

Al treilea altar le spune prietenilor:

- Ce ziceți de asta? Eu am fost dedicat Zeului Apollo! Lui i se închinau grecii, iar apoi romanii!

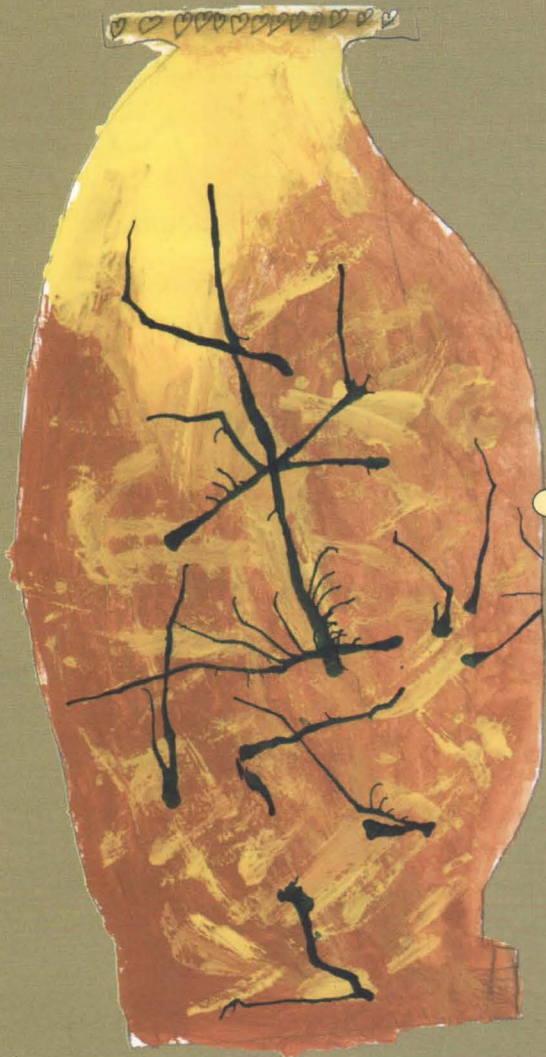
- Ce folos?! Vizitatorilor nu le pasă de noi, cred că suntem niște simple pietre, răspunde al doilea altar.

Apoi cele trei pietre încep să povestească iar, cât de frumoase și cât de importante erau în trecut, când veneau mulți romani să se închine în fața lor.

- Acum cel mai bine este să ne prefacem că suntem obiecte de muzeu, cad toate trei de acord.

Bucuroase că totuși cineva le bagă în seamă, exclamă într-un glas:

- Hei! A venit și televiziunea la muzeu! Chiar suntem azi cele mai importante dintre pietre!

*... să ne prefacem că
suntem obiecte de muzeu!*

Brățară

podoabă din metal prețios / semiprețios, purtată la încheietura
mâinii sau pe braț, atât de femei, cât și de bărbați

Era o zi frumoasă de vară.

Lângă Păuliș, în județul Arad, s-a făcut o descoperire: o brățară de bronz, veche de 3500 de ani.

Brățara era făcută din metal semiprețios, bronz și era răsucită ca litera S.

Simbol al vitejiei, brățară de bronz era o podoabă ce se purta pe antebraț.

Era purtată doar de bărbații viteji și bogați din epoca bronzului. De războinici.

Piesa a fost dusă la muzeu.

Nemulțumită, brățara și-a spus că știe care îi este locul: doar pe brațul unui războinic viteaz.

Așa că, într-un laborator din muzeu, unde era restaurată, brățara găsi o mașină a timpului.

Cu ea plecă de îndată înapoi în timp, pe vremea când stătea pe brațul stăpânului său.

- Hei! Mare războinic, vrei să fii din nou stăpânul meu? spuse brățara.

- Aș fi onorat să te am, să îmi amintesc de vremurile când luptam împreună, spuse războinicul epocii bronzului.

El purta brățara mândru și luptă cu mare vitejie.

Dupa luptă, brățara își conduse stăpânul spre mașina timpului și împreună au revenit în muzeu, spre mirarea tuturor.

Aici au rămas împreună, fiind așezați într-o vitrină, alături de alte artefacte din epoca bronzului.

Nu vom fi
despărțiti niciodată
și voi purta
moro!

Cuptor

construcție din lut, piatră sau cărămidă; folosit pentru gătitul alimentelor, încălzitul locuinței și pentru ars vasele de lut (cupatoare speciale pentru ars ceramica)

Cuptorul de ars vase din ceramică a fost descoperit la Arad-Ceala, județul Arad, unde era folosit între secolele II-IV d.Hr, cam cu două milenii în urmă.

Cuptorul, descoperit de arheologi, era o construcție din lut, nu ca cele din zilele noastre, din piatră și cărămidă. La muzeu, cuptorul s-a întâlnit prima oară cu o ulcică, o foarte veche prietenă.

Ulcica i-a spus:

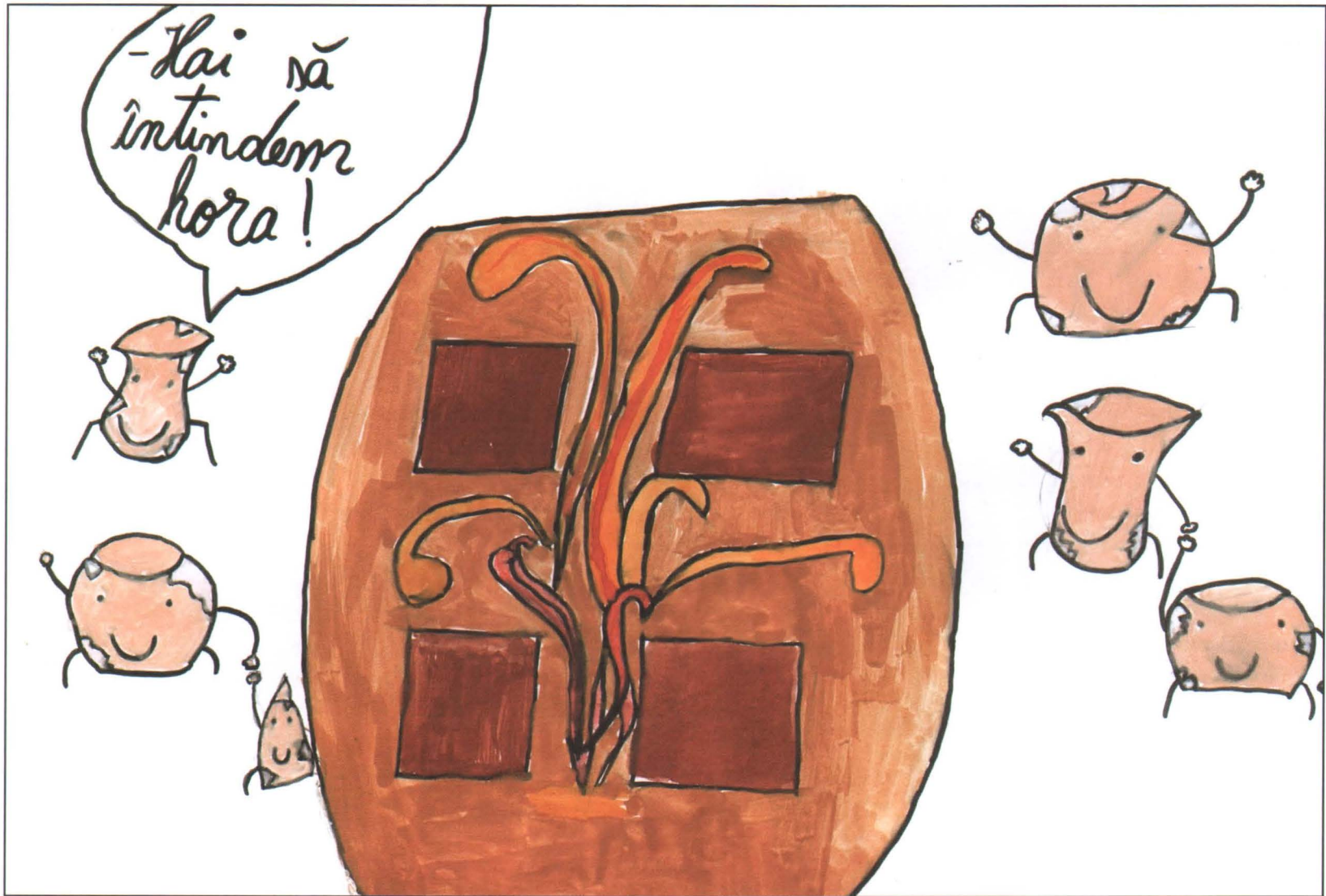
- Bun venit în muzeu, cuptorule!

- Bine te-am găsit, dragă prietenă!

Din întâmplare, arheologul l-a așezat tocmai lângă o vitrină, unde prietenele ulcei se plectiseau, așteptând ca ceva nou să se mai întâmple și pe la "arheologie". Ulcica îl prezentă cu mândrie și toate vasele s-au gândit atunci să iasă cumva din vitrină și să-i facă o vizită noului venit, cuptorul.

Seara, s-au strecurat afară. Când cuptorul s-a văzut înconjurat de atâția prieteni, s-a emoționat, iar flăcările artificiale i s-au aprins. Bucuroase, vasele au intrat cu toatele în cuptor, să se înviioreze și să-și încălzească părțile restaurate, ce dădeau deja semne de bătrânețe. Apoi, au făcut o horă în jurul cuptorului, au dansat toată noaptea, iar dimineața s-au întors în vitrină, moțâind pe rafturi, în așteptarea altor noi prieteni.

De atunci, așa a rămas obiceiul, ca după ora închiderii muzeului, să se întindă hora, de fiecare dată, când un nou artefact li se alătură la "arheologie".

- Hai să
întindem
hora!

Document

mărturie scrisă sau tipărită pe hârtie, prin care cunoaștem un fapt istoric actual sau din trecut; documentele se păstrează în muzee, arhive și biblioteci

În expoziția de istorie, sunt afișate mai multe documente, mai vechi, dar și mai noi.

Aici au venit în vizită copiii din clasa a 4-a A.

Un arheolog le-a prezentat multe lucruri vechi, adunate de-a lungul anilor în muzeu. Apoi copiii au început un joc: să caute prin vitrine doar artefactele, pentru că fosilele se odihneau în sala științelor naturale.

Printre artefacte era și un document mai deosebit, o diplomă. Fusesse făcută pentru un elev cu un secol în urmă.

Bucuroasă să ia parte și ea la jocul copiilor, diploma se adresă vecinului:

-Inelule de argint, vrei să ne distrăm puțin cu copiii?

-Nu! Nu stau la discuții cu o diplomă din hârtie! spuse inelul mândru de înfățișarea sa argintie.

-Dar eu nu sunt o diplomă obișnuită! Sunt un document important, am aparținut unui elev cu mulți ani în urmă. Sunt scrisă în limba latină, iar locul meu este în muzeu, bibliotecă sau arhivă.

Pentru a-și convinge vecinul că spune adevărul, îl invită în bibliotecă, să cunoască și alte documente și cărți, la fel de vechi.

Uitând de jocul copiilor, au plecat spre bibliotecă, fără să fie văzuți.

După o oră copiii au ajuns și ei la bibliotecă să vadă și alte izvoare scrise, pe lângă cele prezentate în expoziție. Aici au găsit diploma și inelul pe un raft, povestind cu cărțile. Locul diplomei era în bibliotecă, că doar era document, dar al inelului, nu.

Mirați, au propus ca inelul să fie dus înapoi în vitrină, unde îi era locul.

Diploma a rămas în bibliotecă, alături de alte documente vechi.

Engolpion

cruciuliță-relicvar, în care se păstrau moaștele unor sfinți;
era purtată de oamenii credincioși și de reprezentanții bisericii

Un călugăr trăia în secolul al XII-lea la Mănăstirea Bizere.

Într-o zi de vară aici, la mănăstire, s-a organizat un pelerinaj și o slujbă religioasă în cinstea Sfântului Petru.

Călugărul era responsabil cu aducerea la mănăstire a moaștelor Sfântului Petru, care atrăgeau mulți pelerini. La finalul pelerinajului, călugărul de la Mănăstirea Bizere împărțea fiecărui pelerin câte un engolpion, adică o cruciuliță relicvar, care avea utilitatea de a păstra în interior o părticică din moaștele unui sfânt.

La Bizere fiecare engolpion purta părți din moaștele călugărilor, ce au slujit în trecut la mănăstire și care erau considerați sfinți. Ei erau îngropați în cavoul de sub biserica mănăstirii.

Un copil, pelerin și el la Mănăstirea Bizere, a primit în dar un astfel de engolpion.

Pe drumul de întoarcere către casă, pelerinul și-a pierdut cruciuliță-relicvar pe drum. În cădere, din engolpion au căzut și moaștele. Copilul căuta disperat cruciuliță-relicvar și mai ales moaștele, cu care trebuia să se întoarcă în satul lui.

Micul pelerin a văzut pe marginea drumului chiar o pietrică ce se rostogolea.

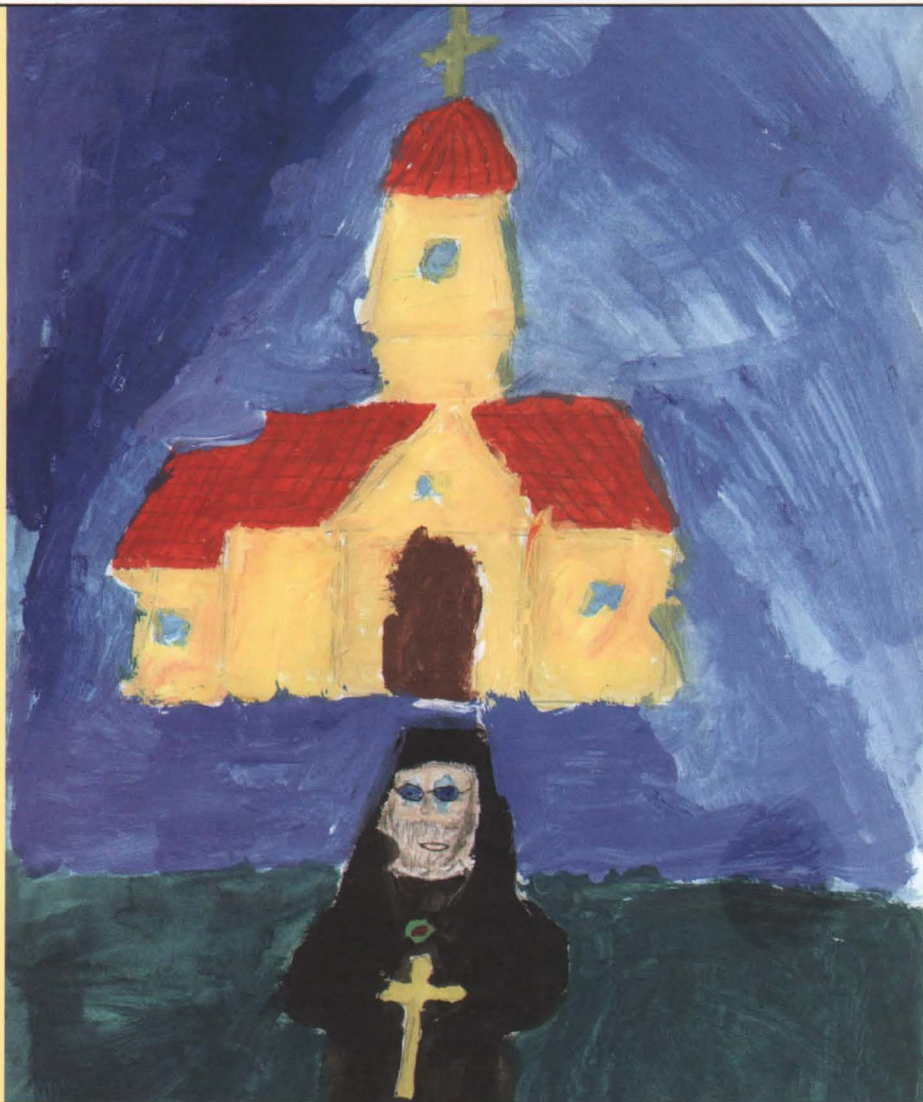
În grabă a crezut că sunt moaștele mult căutate.

S-a dus într-acolo. Dar, degeaba!

Engolpionul și moaștele căzuseră într-o groapă de la marginea drumului... primele moaștele și apoi după ele și cruciuliță-relicvar.

Fără să observe micul pelerin, trecând în fugă, le-a acoperit cu pământ.

Acum ele așteptau ca cineva să le descopere. Dar oare, când?

Fructieră

vas din lut, lucrat cu mâna sau cu roata olarului; vasul cu picior înalt este considerat un vas specific dacilor; vasul era folosit, probabil, la ritualurile religioase

În vechime, dacii foloseau tot felul de vase de lut. Vasele dacilor era lucrate de meșterii olari cu mâna. Acestea erau vase mai puțin trainice și nu foarte frumoase. Dar meșterii olari daci au învățat să lucreze vasele de lut și cu roata olarului, o unealtă pe care au cunoscut-o de la greci și de la celți.

Astăzi vă vom povesti despre un vas folosit de daci. Unul mai special.

Datorită formei interesante, fructiera avea tot felul de utilizări. Era un vas asemănător unei farfurii mai adânci, dar care era susținută de un picior înalt, tot din lut. Fructierele erau și de diferite dimensiuni. Unele erau mai mici, iar altele destul de înalte.

I se spune fructieră de către arheologi, dar putea fi, din câte știm, și un vas întrebuințat de preoții dacilor, atunci când se închinau în fața zeilor la altare. Despre altare v-au povestit deja colegii noștri.

Noi credem că dacii puneau fructele de toate felurile în vasele-fructieră. Însă, cum nu este foarte adâncă, nu se puteau pune prea multe fructe într-un asemenea vas. Cele mai mari erau pentru fructe pe măsură.

Preoții se serveau din această fructieră, care, noi presupunem că, era așezată pe o masă lângă altar. Nu prea o mișcau de la locul ei, pentru că fructiera era mai mare și mai grea decât alte vase de lut de pe vremea dacilor. Sau poate fructele erau destinate doar zeilor! Poate că mărimea fructierei avea legătură cu importanța zeului la care se închinau preoții dacilor?!

Să fi fost fructiera și un ornament pentru casele dacilor mai înstăriți, numiți și tarabostes?

Fructierele, cele mai mici, credem că erau folosite doar pentru decor.

Datorită utilității ei, fructiera, era folosită sigur de mulți daci!

Într-o zi, clasa mea a participat la un atelier, în care îi ajutam pe arheologi la muncă, la Cetatea Veche de la Sântana, județul Arad.

Eu, Marius, împreună cu Andreea, am observat în pământ o ghiulea.

Andreea a luat o pensulă și a curățat-o bine de pământ.

Eu mi-am dat seama că ghiuleaua era un artefact foarte vechi.

Un arheolog ne-a spus că ghiulele se mai numeau și bile de praștie și că erau făcute din piatră sau lut, adică pământ.

- Atunci trebuie să ducem ghiuleaua la muzeu! spuse Alina, o colegă de clasă.

Iulian spuse și el câte ceva despre ghiulea:

- Această bilă de praștie a fost folosită în anul 1300 înainte de Hristos. Adică în epoca bronzului, dacă vă aduceți aminte de la ora de istorie. De către bărbații războinici! Așa mi-a spus domnul arheolog.

Cu toții am dus bila de praștie la muzeu. Arheologii au vrut să o așeze în vitrină, alături de alte ghiulele, descoperite la Sântana.

Dar piatra a prins viață și a început să alerge prin sala de expoziție.

Vitrinele erau în pericol!

Cu toții am fugit după ghiulea, încercând să o prindem. Într-un târziu am reușit!

Am expus-o alături de alte ghiulele descoperite deja la Sântana, așa scria pe eticheta din vitrină. Arheologii au adăugat însă pe eticheta ghiulelei noastre năzdrăvane și un titlu mai neobișnuit: „artefactul fugar”.

V-a plăcut povestea mea imaginară?

Hartă

reprezentare grafică, în plan orizontal, a suprafeței globului pământesc sau a unei zone; micșorată la o anumită scară

Știm de la istorie că harta este, la fel ca toate documentele, un izvor scris, adică o mărturie scrisă sau tipărită, care ne oferă informații despre viața oamenilor din trecut. Hărțile pot să fie la rândul lor vechi, făcute de oameni cu mulți ani în urmă. Alte hărți sunt noi, le putem cumpăra chiar din librărie. Ele reprezintă lumea noastră, cu continentele și oceanele lumii. Hărțile noi, de istorie, le folosim la ore. Câteodată. Le găsim în atlase, în manualul de istorie sau le mai aduce uneori și doamna profesoară. Ele prezintă lumea așa cum era altădată și țările în care au trăit oamenii de demult.

Povestea ce urmează s-a întâmplat în clasa noastră, la începutul anului. Eram la începutul clasei a V-a și tocmai ne-am cunoscut profesorii. Până atunci nu am avut profesori, doar pe doamna învățătoare. Așa am aflat că vom face istorie cu o doamnă profesoară, destul de exigentă.

În prima oră de istorie ne-a prezentat materialele cu care urma să lucrăm, printre care și o hartă mare a Daciei. A doua oră de istorie. Recapitulare. Fiecare dintre noi avea o temă destul de simplă, dar care era urmată de un exercițiu la hartă. A venit și rândul băncii noastre. Colegul meu, Darius, s-a descurcat destul de bine, mai puțin la hartă. Trebuia să găsească malul Mării Negre. Degeaba se străduia să își aducă aminte de drumul făcut cu părinții, de la Arad la mare, în anii trecuți, că nu găsea marea. Era o mare pe hartă, dar avea un nume necunoscut, pe care cu greu îl pronunța. Să fie aceea Marea Neagră, sau nu? Dar parcă harta semăna cu o hartă pe care o mai văzuse undeva, anul trecut.

Eu știam unde. La muzeu!

După câteva minute lungi, de tăcere, Darius își aduse aminte.

-Hmmm?! Marea Neagră este aici! arată el pe hartă. Știi, pentru că o hartă asemănătoare am văzut la muzeu. Era tot harta Daciei, iar Marea Neagră se numea pe atunci... Pontus Euxinus.

-Da, așa este, răspunse zâmbitoare doamna profesoară. Vom merge chiar ora următoare acolo, iar Darius va fi ghidul nostru!

- Hmmm?!
Pontus Euxinus
este Marea Neagră?

cerc mic de metal prețios, uneori decorat și cu pietre scumpe, care se poartă ca podoabă pe deget; unele inele aveau o pecete, adică sigiliul sau ștampila celui care îl purta (rege, nobil etc)

A fost odată, în Evul Mediu, un copil, care s-a dus cu familia lui într-o lungă călătorie.

Copilul avea tot timpul la el o traistă, în care ținea un inel prețios, primit în dar de la bunicii lui.

Familia s-a oprit să se odihnească pe malul Mureșului.

Un corb, ce îi urmărea curios de sus, din copac, i-a furat băiatului inelul și l-a purtat în cioc, până la marginea pădurii Ceala.

Copilul l-a urmărit și l-a ajuns lângă pădure.

- Corbule, corbule, nu zbura! Dă-mi inelul înapoi!

Corbul nu a croncănit nimic, de frică să nu scape inelul ce strălucea în cioc.

Atunci, băiatul și-a luat arcul și a ales cea mai ascuțită săgeată din tolă.

Așa și-a recuperat prețioasa podoabă.

După mai mulți ani, când a crescut, copilul a devenit cneaz. Acum stăpânea un ținut întins și mulți oameni. Oamenii din cnezatul său îl știau ca mare războinic și iubitor de dreptate.

Inelul din copilărie încă îl purta pe degetul mic. Inelul avea o pecete cu blazonul, semnul, familiei sale: un corb cu un inel în cioc.

Într-o zi drumul l-a dus pe cneaz prin locurile copilăriei sale, pe malul Mureșului. Aici cneazul a ridicat o mănăstire, chiar pe locul unde el și-a recuperat inelul, dăruit de bunicii săi.

Mănăstirea a fost numită Bodrog, nume ce se păstrează și astăzi după sute și sute de ani.

Jug

obiect făcut din lemn, care se punea pe gâtul animalelor de povară; obiect de tortură, folosit în Evul Mediu, în care condamnatul era prins de gât și mâini și apoi expus într-un loc public

În Evul Mediu jugul era folosit pentru a înhăma animalele de povară, dar un jug special era folosit pentru oamenii, care nu respectau legile, condamnării, sau oamenii luați prizonieri. Jugul era un obiect de tortură. Era făcut din lemn, iar condamnatul pus în jug era strâns de gât și ambele mâini. Era dus apoi între oameni și dat exemplul. Rău.

Un condamnat, după ce a scăpat de rușinea jugului, l-a luat noaptea și l-a dus departe pe câmp, unde l-a îngropat.

-Să nu mai fi folosit niciodată, jugule!

După trei sute de ani, jugul a fost găsit întâmplător de un agricultor, în grădina casei sale. Fără să știe ce era obiectul misterios, descoperit și destul de distrus de timp, agricultorul l-a trimis muzeului. Aici a fost identificat de specialiști ca jug de tortură, folosit în secolul al XVII-lea în Transilvania. A fost restaurat și așezat în depozit, gata pentru a fi expus în vitrina muzeului. Din întâmplare sau nu, jugul a fost așezat alături de un altul, folosit cam în aceeași vreme.

-Hei! Tu ce fel de oameni ai pedepsit? îl întrebă pe noul venit.

-Eu am pedepsit tot felul de oameni, în general cei pe cei care au furat. Dar tu?

-Eu am avut prizonieri din războaie. Nu îmi mai amintesc câți. A trecut multă vreme de atunci. Dar mai bine spune-mi povestea ta. Cum ai petrecut ultimele sute de ani, că pari cam distrus de timp?

-Da, așa este. Eu am pedepsit ultima dată un condamnat, care a încercat să fure podoabe din castelul unui nobil. Prins, omul a fost condamnat să fie pus în jug. A fost plimbat prin tot satul și dat ca exemplu celor ce ar fi încercat să facă fapte asemănătoare. A doua zi, condamnatul a fost eliberat. Rușinat de cele întâmplate, m-a luat noaptea și m-a dus pe câmp, unde m-a îngropat, își încheie povestea jugul abia sosit pe rafturile muzeului.

-Cred că l-am strâns prea tare! adăugă el mândru de povestea vieții sale.

Kantharos

vas, lucrat din lut, cu picior și toarte; era folosit la băut vinul de greci și romani

Acest obiect antic, cu utilitate casnică, a fost descoperit la Pecica.

A fost făcut în atelierul meșterului olar. S-a născut din lut, modelat pe roata olarului.

Dupa cum indică și numele său, vasul era modelat după vasele grecești.

Acum, în plină zi, kantharos-ul bucură privirile oamenilor ce vin la muzeu, interesați de cultură, de istorie.

Dar ce se întâmplă cu vasul în vitrină, după ora închiderii muzeului?

Noaptea, după ora închiderii, acest kantharos își aduce aminte, seară de seară, de vremurile când dacii nobili, numiți și tarabostes, îl foloseau să bea vinul.

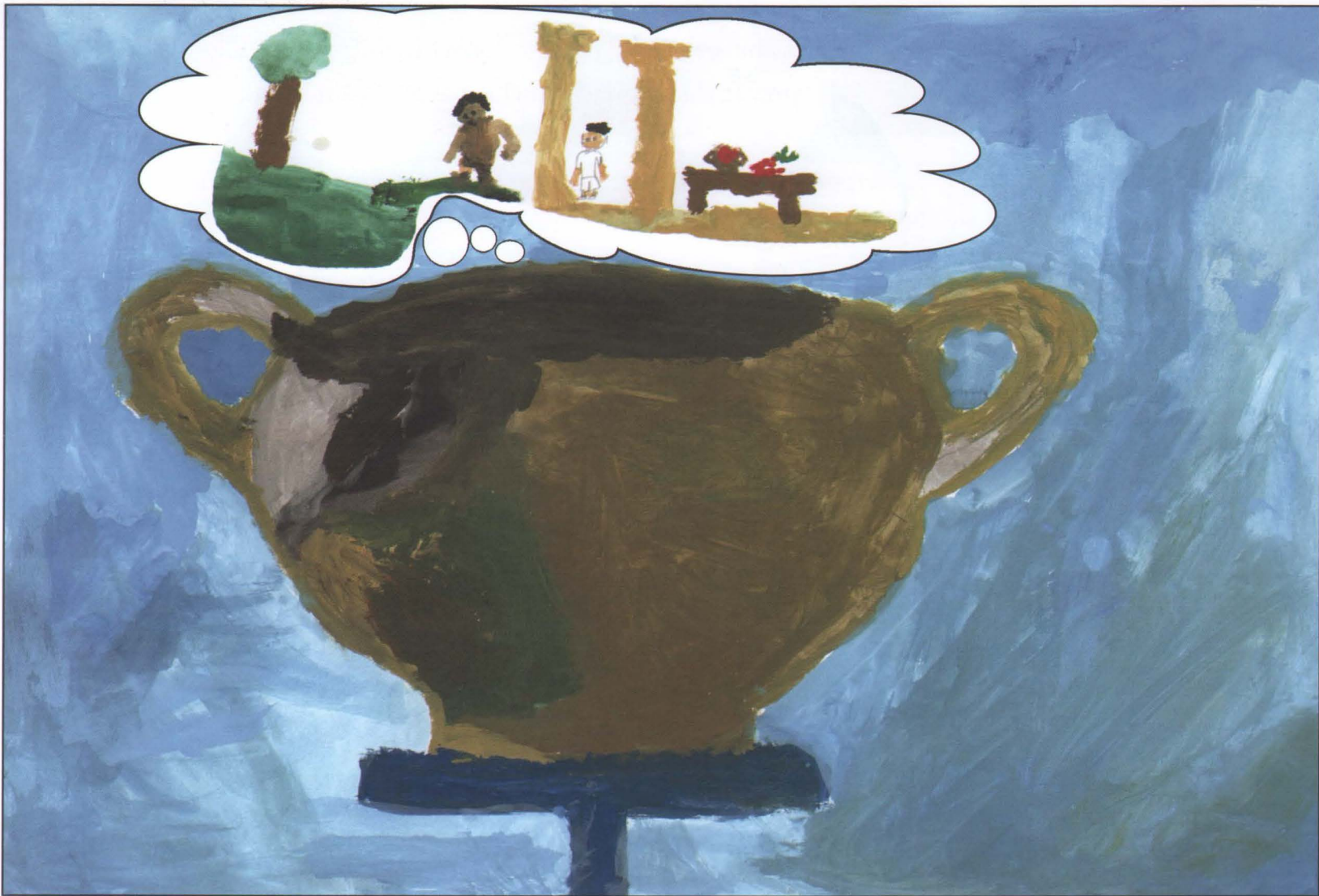
În povestea sa, vasul amintește cu tristețe și momentul neplăcut când a fost spart.

La un moment dat, le spune el celorlalte artefacte din vitrină, am ajuns la un bărbat dac, destul de bogat. Zilnic eram folosit de stăpânul meu.

Într-o zi, un dac sărac, ce trecea pe lângă casa stăpânului, m-a cerut împrumut pentru a-și potoli setea. Stăpânul meu nu era prea darnic. Supărat, că omul însetat tot insista să primească măcar un pic de vin, stăpânul meu m-a aruncat în curte. Corpul meu frumos, lucrat cu măiestrie de olar, s-a spart în mici fragmente, iar vinul s-a scurs. Omul sărac a plecat trist să caute ajutor în altă parte.

Abia atunci stăpânul meu cel bogat a realizat cât de important este să fii bun și darnic.

Nu toți oamenii acelor timpuri aveau norocul să aibe un astfel de kantharos în casă!

Lance

veche armă albă de atac, formată dintr-o vergea lungă de lemn, prevazută cu un vârful metalic ascuțit (din bronz sau fier)

Lancea, descoperită de către arheologi la Pecica, în județul Arad, datează din epoca bronzului, adică cu 3500 de ani în urmă. S-a păstrat doar partea ascuțită, din bronz, deși lancea avea și o prajină lungă de lemn, pentru ca dușmanii să fie loviți de la mare distanță. Și erau tare mulți!

Lancea și alte arme, descoperite în mormântul unui războinic al epocii bronzului, au devenit obiecte de muzeu. Toți vizitatorii muzeului, dar și arheologii spun povești despre războincii epocii bronzului. Mai multe știu arheologii despre modul în care erau făcute și apoi folosite armele acestora. Însă nimeni nu știe adevărul despre acele timpuri. Doar obiectele ce stau cuminiți în vitrină, așteptând alți vizitatori să le admire.

De fiecare dată când vede un vizitator ce seamănă cu stăpânul ei, lancea își aduce aminte de fiecare zi a vieții ei în epoca bronzului. Stăpânul ei era războinic și își apăra satul în care trăia pe atunci, lângă Mureș. Își făcuse lancea din bronz în copilărie. A păstrat-o cu mare grijă de-a lungul timpului, pentru că în acele vremuri obiectele de metal erau rare. Când a devenit războinic, lancea l-a însoțit în toate luptele. Pe parcursul vieții sale a văzut mulți oameni și multe locuri. Stăpânul său era plecat tot timpul la război, iar lancea îl însoțea pretutindeni. A mai avut și de suferit uneori, când, după câte o luptă, stăpânul său trebuia să -i schimbe prajina de lemn, ruptă. Dar lancea a rămas nevătămată, iar bronzul tăișului său strălucea în razele soarelui. După mulți, mulți ani și bătălii, războinicul epocii bronzului a îmbătrânit. Era tot viteaz, dar nu la fel de puternic ca în tinerețe. Într-o zi, familia sa l-a pierdut. A fost înhumat, adică îngropat, iar armele, care l-au slujit pe războinic de-a lungul vieții, l-au urmat în mormânt. Printre ele era cea mai veche: lancea.

Doar războinicul și-a îndrăgit mult lancea, pentru că această armă îl apăra de inamici!

Pe malul Crișului, o monoxilă, pe jumătate îngropată în nisip, stătea la soare. Nu era singură, trei prieteni o însoțeau: năvodul, undița și harponul. Cu toții își aminteau de vremurile în care lucrau alături de stăpânul lor:

-Îți amintești unde suntem? îl întrebă pe năvodul, aruncat pe nisip, cu firele încălcite de timp.

-Nu! Dar tu știi? îi răspunse el monoxilei.

-Da! Dar să vedem cine își mai amintește! Poate tu, undiță?

-Nu știi lângă ce apă ne aflăm, că am pescuit în multe locuri, răspunse cu glas ascuțit undița. Poate știe răspunsul harponul. El era favoritul stăpânului nostru, după monoxilă!

-Sigur că știi, răspunse harponul! Ne aflăm lângă acea apă curgătoare în care pescuia adesea stăpânul nostru. Criș se numește, nu-i așa, dragă monoxilă?

-Așa este! zise monoxila. La fel de adevărat este că eu și harponul eram favoriții stăpânului. Nu l-am lăsat niciodată la greu! Cu mine a plutit pe apele Crișului, iar harponul l-a ajutat să prindă peștii cei mai mari. Erau niște vremuri frumoase! Ce echipă bună!

-Dar, oare de ce ne-a părăsit stăpânul? întrebă somnoros năvodul din nisip.

-Nu ne-a părăsit! răspunse posomorât harponul. Stăpânul a plecat la luptă!

-Probabil că a murit în luptă, nu a mai venit pe aici de multă vreme, zise și monoxila.

-Păcat de el, era un om harnic! spuse undița. Imi aduc și acum aminte cum a făcut monoxila. Dintru-un singur trunchi de copac! Trebuie să fi fost la fel de viteaz și în luptă!

Iarna a sosit pe malurile Crișului. Monoxila și uneltele pescarului așteptau zgribulite întoarcerea stăpânului.

Ce fericite ar fi fost să poată din nou pescui alături de stăpân pe apele Crișului!

-Dar sare cu
stăpânul nostru
ce s-a întâmplat?

-Dar
mai știți
ce leine
era când
pluteam
pe apă?

-Da... erau miste
ce erau fumose!

-Îți mai aduci aminte
când prindeam atâția
pești?

-Poate
și-a
făcut o
altă echi-
pă...

Era pe vremea dacilor, în anul 70.

În atelierul meșterului fierar trăia și lucra o nicovală. Zilnic, bucățile de fier se transformau în arme și unelte. Nicovala participa și ea la această muncă.

Era prietenul de nădejde al fierarului. Era poreclită Nicolae.

După mulți ani, meșterul dac a îmbătrânit și a închis atelierul. Nicovala a rămas singură într-un colț, uitată, alături de alte uneltele ale fierarului bătrân.

Timpul a trecut peste satul dacilor.

Acum Nicolae își petrece viața, acoperit de pământ, la fel ca toate uneltele fierarului. De fapt majoritatea vieții sale a petrecut-o sub pământ, aproape două milenii. Fiind făcută din fier se păstrează încă bine sub pământ și nici nu s-a plictisit acolo, pe câmp, lângă Pecica.

De ce?

Nicovala a întâlnit și alte unelte din gospodăria dacilor, însă prietenii săi cei mai buni au rămas Bobică – cățuiul și Vivien – râșnița. Fiecare are povestea lui. Fiecare este făcut dintr-un alt material: râșnița din piatră, cățuiul din lut. Fiecare avea o altă întrebuintare: râșnița măcina semințele, cățuiul lumina casa pe timpul nopții. Însă toți trei, nicovala, cățuiul și râșnița, aveau același stăpân, fierarul dac.

Așa că poveștile despre viața în gospodăria fierarului durau câte un secol, iar timpul trecea destul de repede pentru cei trei prieteni.

Ornament

element decorativ format din motive sculptate, pictate, modelate din lut, ghips și aplicate pe obiecte, pentru a le înfrumuseța

Într-o zi din neolitic, doi meșteri olari lucrau în atelier.

În timp ce lucrau s-au gândit să realizeze un ornament special pentru un vas mare de lut. Celor doi le-au venit mai multe idei, iar unul dintre olari a spus:

-Eu m-am gândit că am putea folosi ornamentul pe un vas folosit la ritualurile religioase, un decor la care oamenii să se închine.

O zeiță, de pildă! zise primul olar.

-Mi se pare o idee destul de bună, eu m-am gândit doar la un decor cu linii și puncte. Ideea ta este mai bună! răspunse al doilea olar.

-Atunci să începem munca! continuă primul olar.

Cei doi s-au apucat de lucru. Le-a luat mult timp.

Primul olar realiză din lut o femeie-zeiță, ce semăna mult cu sora sa mai mică. Al doilea olar frământă lutul cu mâinile și modelă un vas mare. Pe acesta au aplicat ornamentul ce înfățișa o zeiță foarte frumoasă.

Vasul a fost folosit mult timp de oamenii din satul celor doi olari, iar apoi când a început să dea semne de uzură, sătenii l-au îngropat în pământ pentru a fi văzut și în viitor.

După mulți, mulți ani, vasul a fost descoperit lângă satul Sânpetru German.

Din vechiul vas s-a păstrat doar ornamentul – zeița cu chip de femeie neolitică, pe care arheologii au numit-o Venus.

Construirea
ornamentului

GĂSIREA
DE ARHEOLOGI
ORNAMENTULUI

Un om destul de sărac se plimba printr-un târg. Aici venea de două ori pe an să cumpere lucrurile cele mai importante pentru familia sa, după care se întorcea înapoi în satul său, aflat la cinci zile de mers pe jos.

Tocmai când se pregătea de plecare a văzut magazinul unui negustor de podoabe. Podoabele nu erau foarte scumpe, însă foarte frumoase: șiraguri de mărgele lucrate din lut și pietre semiprețioase, brățări de bronz, inele de argint, colane din argint. Bărbatul nu a putut să nu cumpere un șirag de mărgele din lut, frumos colorate. Acestea i s-au părut podoabele cele mai potrivite pentru soția sa. Știa că soția se va bucura!

Însă, întors acasă după alte cinci zile, bărbatul a descoperit că singura lui fiică era foarte bolnavă. Soția sa era preocupată să găsească un remediu pentru boala fiicei. Podoabele aduse de la târg i-au plăcut, dar nu avea timp să se facă frumoasă acum! Podoabele ar fi fost bune să plătească ceaiurile, pe care trebuia să le dea fiicei, dar nu a îndrăznit să-și supere soțul. Așa că, a uitat cu totul de podoabe. Le-a uitat într-o ladă din casă. Acolo au rămas multă vreme și după ce fiica lor s-a însănătoșit.

Abia după moartea părinților ei, după mulți ani, fiica a găsit întâmplător podoabele colorate într-o ladă prăfuită dintr-un colț al casei. Și-a adus aminte de vremea, când podoabele au ajuns în casa lor. Era doar o fetiță! Le-a scos din cutie și le-a curățat de praf. Mărgelele din lut erau colorate încă. O împodobeau atât de frumos! Din acel moment a hotărât să le poarte toata viața în amintirea mamei sale.

După sute de ani, casa și satul din povestea noastră au dispărut. La fel și șiragul de mărgele, care, peste alte secole, a fost găsit, fără ca nimeni să știe adevărata poveste a acestor podoabe din lut. O puteți auzi uneori când treceți în liniște pe lângă vitrina, unde scrie: "Podoabe și accesorii de vestimentație, secolele III-V"!

Râșniță

moară rudimentară de măcinat cereale, compusă din două pietre suprapuse, dintre care cea de deasupra se învâрте cu ajutorul unui mâner; râșnițele mari erau mișcate cu animalele de tracțiune

Râșnița era o moară manuală, din piatră, folosită pentru mărunțit semințele. În secolul I era folosită în fiecare gospodărie a dacilor, așa cum fusese folosită și de oamenii care au trăit înaintea lor în acele sate.

De-a lungul Mureșului erau multe sate dacice. Când romanii au cucerit Dacia, satele de la sudul Mureșului au fost atacate. Dacii, surprinși, au fugit să se ascundă sau au trecut la nordul Mureșului, acolo unde încă mai stăpâneau dacii liberi. Cei speriați de sosirea romanilor și-au părăsit casele și toate uneltele casnice din gospodărie. Într-o astfel de gospodărie părăsită se afla și o râșniță. Se afla în mijlocul curții și fusese zilnic folosită la măcinatul semințelor. Când romanii au trecut prin satul dacic, au luat tot ce se putea transporta și tot ce era folositor. Au luat și râșnița cu ei. Era destul de grea, însă nu foarte mare, dar era foarte utilă. Soldații romani au folosit-o la măcinatul semințelor, iar din făină făceau pâine. Și nu era singura care măcina pentru armata romană. Alte câteva râșnițe erau transportate în căruțe. Așa că râșnița din satul de pe valea Mureșului s-a tot plimbat cu soldații romani prin Dacia și apoi ani la rândul prin provinciile marelui Imperiu Roman. Semințele măcinate de ea au hrănit mulți legionari, soldați romani. Chiar dacă râșnița din piatră era o unealtă banală în orice gospodărie, râșnița din povestea noastră a ajuns să cunoască locuri noi pe care nimeni din satul ei nu le mai cunoscuse, a ajuns să lucreze pentru tot felul de oameni și a ajuns să hrănească cea mai mare armată din acele vremuri, armata romană.

După ani întregi de pribegie, râșnița s-a reîntors miraculos pe valea Mureșului, alături de ultimul ei stăpân, un veteran din armata romană, stabilit pe veci în această parte a provinciei Dacia.

artefact (armă, unealtă), din epoca de piatră, făcut de om dintr-o rocă numită silex; silexul este o rocă foarte dură, de culoare cenușie, gălbuie sau brună

Silexul este o rocă dură, care se folosea ca unealtă sau armă în epoca pietrei, cu 30 000 de ani în urmă. Știm despre silex că este un artefact de culoare maro-deschis. Mai știm că este un izvor nescris, la fel ca majoritatea artefactelor descoperite de arheologi.

Și silexul din povestea noastră a fost descoperit de arheologi, acum opt decenii, la Iosășel, un sat din județul Arad. De atunci este expus în muzeul din Arad. Însă, într-o zi, din grabă, ușa vitrinei sale a rămas deschisă.

Silexul, curios, a sărit afară, dar s-a rătăcit printre vitrinele cu artefacte și cu fosile. Nimeni nu l-a observat, deși erau mulți copii în muzeu. Nimeni nu a observat nici că toate artefactele și fosilele au prins viață!

-Nu știți unde este locul meu? întrebă speriat silexul.

Când a văzut că nimeni nu îl bagă în seamă, s-a decis să plece mai departe, spre ieșire.

-Eu nu sunt dorit aici! Eu nu sunt dorit aici! repeta într-una silexul, în timp ce se plimba fără să găsească ieșirea.

Pe drum s-a întâlnit cu o fosilă. O cochilie de melc. Mult mai veche. Circula prin muzeu, nebăgată în seamă de vizitatori.

-Bună! Nu știi unde este ieșirea? întrebă iar silexul.

-Ba da, dar de ce o cauți? răspunse fosila.

-Fiindcă nu sunt dorit aici! Nimeni nu mă ajută să îmi găsesc locul!

-Sigur că ești dorit, ca toate artefactele! Doar suntem așa de bine îngrijite!

-Serios?

-Da. Desigur! Uneori, însă, ni se permite să evadăm din vitrine, să ne plimbăm prin expoziție, să ne dezmoțim puțin. Cu condiția să nu ieșim din muzeu! Așa că, distracție plăcută la plimbare, dar atenție, nu te apropia de ieșire! Dacă vrei îți arăt drumul înapoi.

Și așa silexul a ajuns la locul lui în vitrină, iar toți copiii l-au văzut vesel și dispus să povestească câte ceva despre viața lui în epoca de piatră.

Stampilă

semn, inscripție care se aplică pe un document sau obiect pentru
pentru a le arăta proveniența sau apartenența;
ștampila se numea în trecut marcă sau sigiliu

Era odată un arheolog faimos pe numele său Argit. El trăia în cartierul Aradul Nou.

Într-o zi, în anul 1988, pe când se întorcea de pe un câmp, din apropierea casei sale, a dat cu mașina peste o movilă de pământ.

Instinctul său de arheolog îi spunea că ceva important se afla acolo, sub pământ.

Într-adevăr, avea dreptate!

La doar câțiva centimetri sub pământ se afla un rar și prețios artefact: o cărămidă romană ștampilată.

A dus-o la muzeu, pentru că știa, că artefactul datează cam din secolele I-II, deci din epoca romană. Mai mult, cărămida era ștampilată cu însemnele unei legiuni romane.

Argit știa că o ștampilă era un semn imprimat pe un obiect pentru a atesta locul și cui i-a aparținut.

Dar oare la ce să fi folosit? se întreba el. Sigur la construirea de castre, adică un fel de tabere militare ale romanilor, răspunse tot Argit.

Cum a ajuns însă artefactul cu ștampila în cartierul său nu își putea explica!

Dar a fost cu siguranță cea mai mare descoperire a lui Argit!

model, matriță, după care se confecționează sau se toarnă diferite obiecte; tiparele din epoca bronzului erau lucrate din lut și în ele se turna bronzul topit

În urmă cu trei milenii și jumătate, în epoca bronzului, meșterii de pe atunci foloseau matrița sau tiparul. Tiparul era folosit pentru turnarea uneltelor, armelor și podoabelor din bronz. Era făcut din lut, modelat în formele dorite de meșteri.

Tiparul din muzeu a fost descoperit la Pecica și stă în vitrină alături de alte matrițe de același fel. Un pic mai încolo, alte obiecte, turnate din bronz, stau obosite în vitrină, după atâtea ore de privit la vizitatori.

-Vii la joacă, scumpă brățară? întrebă tiparul.

-Nu, pentru că mă voi juca cu inelul! răspunse brățara de bronz.

-De ce nu vrei să te joci cu mine, doar eu te-am făcut! insistă tiparul de lut.

-Eu mă joc doar cu podoabele valoroase!

-Hai să mergem să căutăm atunci și alte podoabe dintr-o perioadă mai îndepărtată! Hai în vitrina cu artefacte din epoca de piatră, propuse tiparul.

-Dar dacă nu ne putem întoarce de acolo? E prea departe! răspunse brățara.

-Vom rezolva noi cumva!

-Bine! Hai să mergem atunci mai repede!

Acolo, în vitrina cu artefacte din epoca de piatră, au găsit doar podoabe sculptate din piatră sau os. Brățării nu i s-au părut prea valoroase, tiparului i s-au părut însă interesante. Și mai ales foarte vechi. Totuși, acceptă propunerea brățării gălăgioase de a se întoarce pe raftul lor din epoca bronzului, dar îi atrase atenția:

-Hai să încetăm cu vorba, pentru că vin oamenii să ne viziteze! E ora deschiderii muzeului. Vom vorbi seara viitoare.

Tiparul, brățara și alte podoabe din epoca bronzului s-au înțeles ca seara viitoare să facă o nouă călătorie, dar de această dată în viitor.

- Hai să mergem
în anii 30.000!

- Bine, hai să
mergem mai
repede!

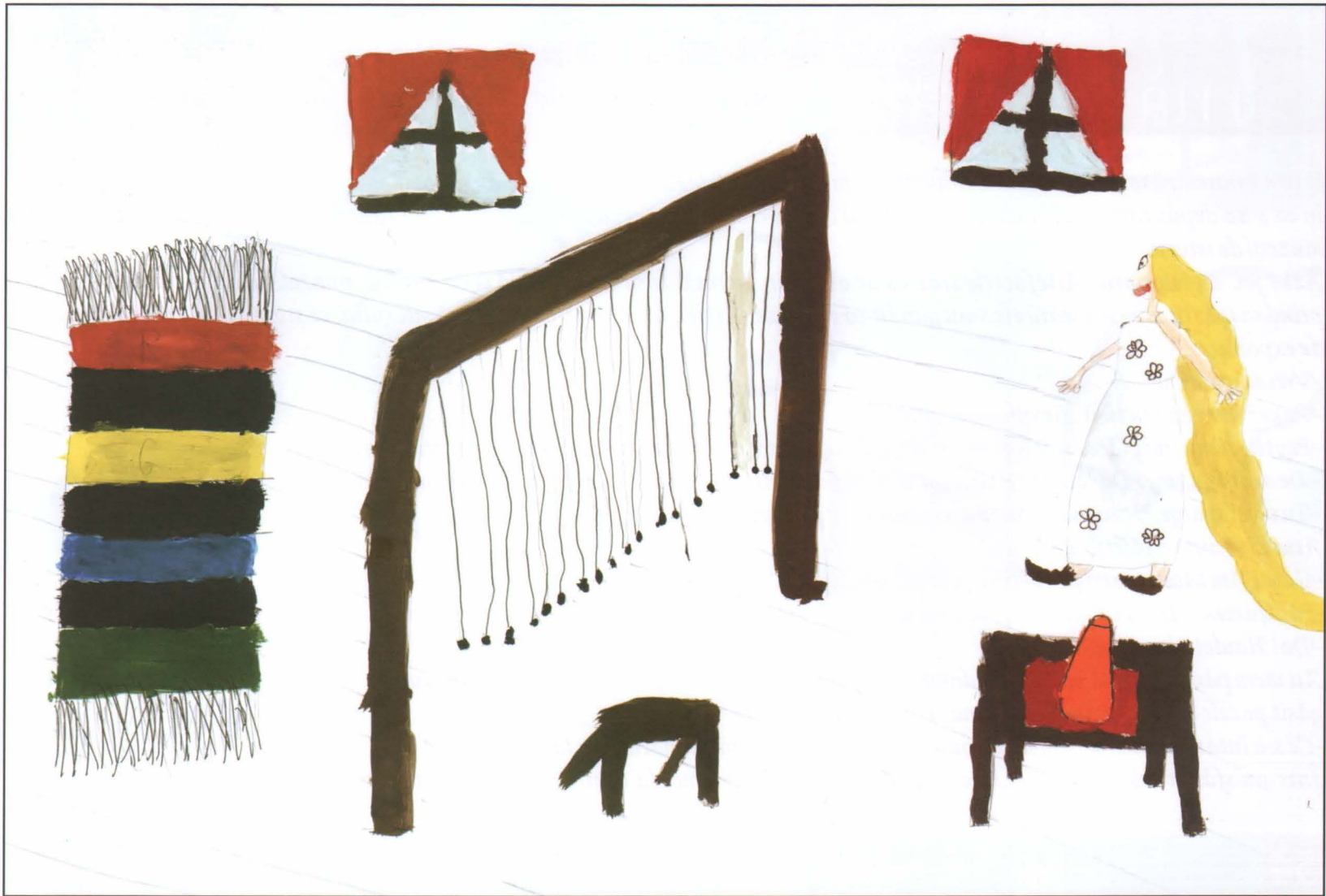
Țesut, război de

instalație casnică alcătuită din fire textile întinse într-un dispozitiv din lemn sau întinse cu greutăți din lut, folosită în trecut pentru confecționarea țesăturilor

Războiul de țesut din expoziția muzeului a fost descoperit la Pecica, în urmă cu mulți ani de către un arheolog francez, pe nume Mark Baurnoir. De fapt, s-au mai păstrat doar greutățile de lut, restul războiului de țesut a dispărut în pământ. Urmele războiului pot fi admirate în vitrina din muzeu și ne ajută să ne imaginăm povestea acestuia în epoca bronzului, când era un obiect nelipsit din nici o locuință.

Războiul de țesut era folosit pentru confecționarea țesăturilor de lână, necesare pentru îmbrăcăminte. Uneori, alături de războiul de țesut, femeile din epoca bronzului mai foloseau și ace din oase de animale, iar firele se obțineau din lâna oilor. Femeile erau pe atunci toate casnice. În gospodăriile lor țeseau aproape tot timpul. Fiecare gospodărie avea un război de țesut. Războiul era așezat în casă, într-un colț al încăperii în care trăia familia. Mamele își învățau fiicele încă din copilărie să lucreze cu firele de lână și să mănuiască cu mare îndemânare războiul de țesut. Nu era o muncă prea ușoară! Firele de lână ale războiului erau suspendate din tavanul casei cu niște greutăți din lut. Greutățile de lut erau fabricate de obicei acasă, din pământ, dar uneori se găseau și la olarul satului, atunci când acesta nu prea avea mult de lucru. Pentru o strachină de miere primeai greutățile necesare unui război! Fetele învățau și să toarcă lâna oilor și să obțină firele, din care se puteau țese apoi diferite țesături. Țesăturile de lână erau vopsite cu culori obținute din natură, apoi erau folosite la confecționarea îmbrăcăminte, atât de necesară mai ales în zilele friguroase.

Azi războaiele de țesut au dispărut din casele noastre, iar îmbrăcăminte o cumpărăm din magazin, fără să fim nevoite să o confecționăm singure.

Urnă funerară

vas din lut sau bronz, în care se păstra cenușa oamenilor care au murit și apoi au fost incinerați (arși)

O urnă funerară romană a fost descoperită în județul Arad de către arheologi. Lângă satul Olari. A fost folosită în anul 163, iar în ea s-au depus rămășițele incinerate ale unui om, ce a murit pe vremea romanilor. Urna funerară, un vas de lut, a fost dusă la muzeul de istorie.

Azi e joi, 29 februarie. Artefactele stau ca de obicei în vitrină. Însă seara, după ce se închide muzeul, toate artefactele și fosilele prind viață. În această seară ele s-au gândit să evadeze. Astfel, urna funerară îi strigă silexului, ce stătea fără chef în prima sală de expoziție:

-Vrei sa evadăm?

-De ce? întrebă plictisit silexul.

-Pentru că nu îmi place aici. Toți copiii se holbează la noi cum stăm așa în vitrine, de parcă am fi exponate. Și asta zilnic.

-De acord cu tine. Dar cum vrei să ieșim din vitrină? întrebă din nou silexul, acum mai interesat.

-Tu o vei sparge. Te rog să o tai, că doar la asta te pricepi cel mai bine!

Atunci se auzi o tăietură în sticlă.

-Gata! Am tăiat-o! strigă bucuros silexul.

-Mulțumesc! Dacă tot ai ieșit și tu din vitrină, nu vrei să evadezi împreună cu mine? Ce zici?

-Da! Haide! Uraaa!

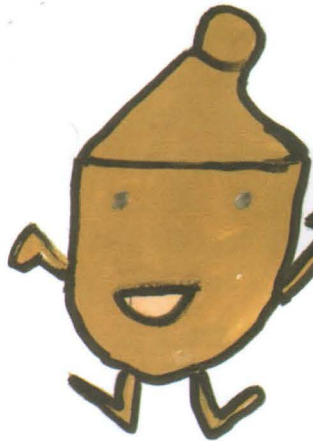
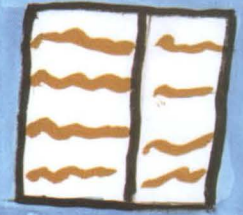
Au mers până în holul muzeului, dar a venit dimineața. N-au apucat să evadeze din muzeu. Arheologul a sosit la muzeu și le-a găsit pe cele două. A văzut și vitrina spartă. S-a întrebat:

-Ce s-a întâmplat oare? Hmm! Trebuie să le spun copiilor să fie mai atenți la vitrine!

Într-un sfârșit cele două artefacte au ajuns din nou în vitrină, la locul lor, dar cu planuri noi de evadare.

T

Cel bine că am scăpat
din zătrema! Ţm
nceput să amortească...
Haide să mergem la nit!

- Bine!
Haide să mergem!

Vas de lut

recipient făcut din lut (pământ), cu mâna sau cu roata olarului, de diferite forme și dimensiuni, ars în cuptor și folosit pentru a păstra alimentele; obiectul făcut din lut se numește ceramică

Un copil dac, ucenic la meșterul olar, a făcut un vas din lut pentru unchiul său, preot într-un sat de pe valea Mureșului. Pe vasul, lucrat cu mânuțele sale, s-a gândit să facă un soare, pentru că îi plăcea să stea la soare. Vasul a fost ars în cuptor pentru a se păstra cât mai bine. Ce mândru era copilul de vasul din ceramică pe care l-a realizat!

Cu vasul în traistă, micul meșter olar a pornit spre satul de pe valea Mureșului. Când a ajuns în satul unchiului său, preot, i-a dat acestuia vasul, în dar. Preotul i-a spus că îl va folosi la ritualurile religioase și i-a mulțumit. Apoi, după plecarea copilului, preotul a pus vasul în templul unde dacii veneau să se roage zeului lor suprem, Zamolxeș. Vasul cu semn solar era cel mai frumos din templu și stătea alături de alte obiecte de ceramică dacică: vase-fructieră, străchini și cățuie.

Peste ani, în anul 106, când romanii au ajuns în Dacia, mai mulți soldați romani au sosit în satul preotului dac. În templu era încă vasul cu semn solar.

Un soldat curios a văzut vasul. S-a gândit să îl ceară preotului dac și apoi să îl dăruiască unui templu roman. Doar vasul era așa de frumos lucrat! Apoi s-a gândit că vasul era un trofeu de război. L-a luat din templu fără să fie văzut. Pe drum, din prea multă grabă, soldatul roman a scăpat trofeul dacic. Vasul, fiind din lut, s-a spart.

Legionarul, supărat, a plecat mai departe spre alte sate ce trebuiau cucerite. Poate mai găsea acolo și alte vase la fel de frumoase! În timp fragmentele frumosului vas spart au fost acoperite de pământ, fără ca cineva să își mai aducă aminte de cele întâmplăte.

Doar preotul dac, trist că a pierdut un vas atât de prețios.

În pământ vasul dacic a fost uitat timp de 2000 de ani, după care a văzut din nou soarele.

Zăbala

bară subțire de metal cu două brațe, prevăzute cu câte un inel mare, care se introduce în gura calului pentru a-l struni și a-l conduce; împreună cu alte obiecte formează harnașamentul calului

Cu mulți ani în urmă un războinic a apărut biserica medievală de la Tauț împreună cu calul său. Trecură apoi anii. Războinicul și calul său au murit. Războinicul a fost îngropat în biserica, pe care a apărut-o. Calul său, cu tot cu harnașament, a fost îngropat lângă curtea bisericii, aproape de stăpânul său.

Sub pământ, zăbala și șaua vorbeau zilnic cu scheletul calului:

-Calule, ce bine că sunt încă pe falca ta! spuse zăbala.

-Și eu mă bucur că ești încă aici, pentru că se știe că m-ai ghidat în luptă! Dar acum sunt doar un schelet, o viitoare fosilă.

Dintr-o dată, șaua mândră se băgă în seamă:

-Și eu te-am ghidat în luptă, nu doar zăbala!

-Degeaba vă contraziceți toată ziua! Stăpânul nostru, războinicul, ne-a ghidat pe toți, le răspunse scheletul de cal celor două artefacte.

După aceste cuvinte, artefactele s-au împăcat, dar știau că adevărul îl pot afla doar de la stăpânul lor, îngropat și el pe undeva, pe aproape. Totuși, nemulțumită, zăbala își căuta stăpânul cu privirea. Dintr-o dată, zăbala l-a văzut sub ruinele bisericii de la Tauț. L-a întrebat:

-Stăpâne războinic, cine este cel mai important pentru conducerea calului? Eu, zăbala sau șaua, vecina mea de aici?

-Amândouă sunteți! Dar fără cal nu ați fi participat la nici o luptă, alături de mine! se auzi o voce de departe, dincolo de zidurile bisericii.

Trecură anii. Într-o bună zi zăbala, șaua și scheletul calului văzură lumina zilei. S-au gândit bucuroase că nu vor mai sta în întuneric niciodată. Ce le-a mai rămas acum, era doar să-și caute stăpânul cu privirea ... pe șantierul arheologic.

Vitrina cu povești, din muzeu adunate

60 urnă altar engolpion ornament monoxilă tipar cuptor podoabe lance document

Noi, elevii clasei a IV-a A, am fost timp de un semestru "micii arheologi" de la muzeu, unde, la ateliere de arheologie și istorie locală, am descoperit trecutul Aradului, iar activitățile din cadrul atelierelor "Alfabetul micului arheolog" și "Sunt obiect de muzeu, caut vizitator" s-au materializat în paginile acestei broșuri.

Ateliere: "Alfabetul micului arheolog", "Sunt obiect de muzeu, caut vizitator", "Arheologia în 10 pași"

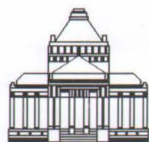
Noi, elevii clasei a V-a A, am fost timp de un semestru "cercetătorii" de la muzeu, unde, la ateliere de arheologie și istorie locală, am descoperit trecutul Aradului, iar activitățile din cadrul atelierelor "Vitrina cu povești" și "Sunt obiect de muzeu, caut vizitator" s-au materializat în paginile acestei broșuri.

Noi, elevii grupei de ceramiști "Ceramikids", am fost "micii meșteri olari" la atelierele de la muzeu, unde am descoperit drumul lutului, din mâinile meșterului olar, în vitrina expoziției, iar activitățile din cadrul atelierelor "Arheologia în 10 pași" și "Lutul, din mâna meșterului olar, în muzeu" s-au materializat în paginile acestei broșuri.

Ateliere: "Arheologia în 10 pași", "Lutul, din mâna meșterului olar, în vitrina muzeului", "Expoziție de obiecte din ceramică la muzeu"

Profesori coordonatori:
Georgeta GUBIȚĂ
Simona STIGER
Maria HAȘ
Ecaterina GEROLD

Lucrarea de față se bucură de un suport documentar asigurat prin
participarea următoarelor instituții de învățământ la proiectele educative ale Complexului Muzeal Arad:

Liceul Teoretic "Gheorghe Lazăr" Pecica, clasa a IV-a A

Colegiul Național "Moise Nicoară" Arad, clasa a V-a A

Palatul Copiilor Arad, atelierul de ceramică

